

عراق انتخابات بدون دموکراسی

به قلم بلال وهاب (/experts/calvin-wilder/) , Calvin Wilder (/experts/blal-whab-0/)

۲۲ نوامبر ۲۰۲۱

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/elections-without-democracy-iraq

العربية (/ar/policy-analysis/antkhabat-fy-ghyab-aldymqratyt-fy-alraq/)

درباره نویسنده

بلال وهاب (/fa/experts/blal-whab-0/)

بلال وهاب هموند برنامه نیتن و استر ک و واگنر در انستیتو واشنگتن است

(Calvin Wilder (/experts/calvin-wilder

.Calvin Wilder is a research assistant in The Washington Institute's Geduld Program on Arab Politics

تحلیل کوتاه

مناقشه دوساله و عمدتا خطرآفرینی که منتهی به این انتخاب شد بسیاری از پرشورترین هواداران جنبش جوانان را از روند انتخابات کاملا سرخورده کرده است بنابراین واشنگتن باید تمرکز خود را به حوزه محدودی معطوف سازد

وقتی عراقی‌ها در ۱۰ دسامبر سراغ صندوق‌های رأی می‌روند قدرت‌دان جنبش اعتراضی تشرین خواهند بود ولی متأسفانه بخش بزرگی از خود جنبش شرکت نخواهد کرد که نشان‌دهنده شکاف‌های مداوم بین واقعیات کشور و روندهای دموکراتیک آن است

این جنبش اعتراضی گسترده (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iraqi-freedom-confronts-iranian->)

domination) ابتدا در اکتبر ۲۰۱۹ مرکز و جنوب عراق را در بر گرفت و دولت را وادار کرد تا برخی مقامات را جابه‌جا کند و خود را متعهد به ایجاد تغییرات گسترده در نظام انتخاباتی سازد. معترضان معروف به «تشرینی‌ها» که نام‌شان از اسم ماه اکتبر در زبان عربی گرفته شده علیه دولتی که از انتخابات سال ۲۰۱۸ به میدان آمد اعتراض می‌کردند چون به‌درستی آن را فاسد و بی‌کفایت و فوق‌العاده وابسته به ایران و شبکه گسترده نیروهای نیابتی شبه‌نظامی آن در عراق می‌دانستند. گرچه آن انتخابات مشروعیت دموکراتیک مختصری برای دولت فراهم کرد و باعث شد برخی جناح‌ها به اعتبارات کلان کشور دسترسی پیدا کنند نتوانست ثبات و اشتغال‌زایی و حکمرانی پاسخگو به بار آورد. بنابراین جوانان عراقی به اعتراضات مداوم به عنوان آلترناتیو سیاست متوسل شدند.

از آن زمان تاکنون امیدهای اولیه برای اصلاح انتخابات به بدبینی در میان تشرینی‌ها بدل شده است و انتظار می‌رود بسیاری از آنها انتخابات آخر این هفته را تحریم کنند. آمریکا به نوبه خود احتمالاً امیدوار است اعتراضات بتواند به یک دولت باثبات مستقل منتج شود که توانایی مبارزه با فساد و مهار شبکه شبه‌نظامی ایران را داشته باشد. گرچه به نظر می‌رسد این اهداف عمدتاً خارج از دسترس این انتخابات باشد واشنگتن هنوز نقش مهم و بلندمدتی برای بازی‌کردن دارد نه در تلاش برای گلچین‌کردن مقامات عراقی که در اعمال فشار مداوم برای پاسخگویی و شفافیتی که مردم برای برقراری یک دولت بهتر به آن نیاز دارند.

چرا وضع موجود عراق این قدر پایدار است

سازوکارهای پیچیده تقسیم قدرت که در قانون اساسی عراق تنظیم شده و بر اساس سیاست هویتی دینی/قومی و اقتصاد رانتی متکی به نفت بنا شده از ظهور یک دیکتاتور مانند صدام به طور موثر جلوگیری کرده است. ولی دولت‌های فراگیر ائتلافی ناشی از آن از اداره کشور ناتوان بوده‌اند و به جای آن عموماً سعی کرده‌اند به حامیان خود سهم بدهند. از این گذشته بعد از جنگ علیه داعش شبه‌نظامیان سریعاً خود را نجات‌دهندگان عراق جا زدند و از این محبوبیت برای کسب پیروزی‌های پارلمانی در ۲۰۱۸ استفاده کردند. دولت متعاقباً بی‌ثباتی و فساد را تشدید کرد و آسیب آن را مردم تحمل کردند. وقتی اعتراضات عمومی در سال ۲۰۱۹ بروز کرد شهروندان غیرمسلح خیلی زود با خشونت وحشیانه‌ای مواجه شدند که بیش از ۶۰۰ کشته و حدود ۱۰ هزار مجروح به جا گذاشت. با این حال آنها توانستند دو تقاضای خود را تحمیل کنند: کنارگذاشتن نخست‌وزیر عادل عبدالمهدی و واداشتن جانشین او مصطفی الکاظمی به برگزاری انتخابات زودهنگام.

اما امروز بسیاری از معترضان مایوس اند. مادامی که فشار در خیابان‌ها ادامه داشت طبقه حاکم امتیازاتی می‌داد مثلاً تصویب قانونی جدید در دسامبر ۲۰۱۹ که تغییراتی گسترده در نظام انتخابات ایجاد کرد. ولی همین که در میانه همه‌گیری کرونا فشار کم شد صاحبان قدرت نفس راحتی کشیدند و شروع به تحکیم وضع موجود کردند که تا حدی از طریق ممانعت یا تاخیر زیاد در بسیاری از اقدامات اصلاحی ممکن شد. مثلاً تقریباً یک سال طول کشید تا مجلس با تقسیم هجده استان عراق به هشتاد و سه حوزه انتخابیه جدید موافقت کند. گرچه هدف از این تغییر افزایش پاسخگویی محلی بود. احزاب مسئول این روند از آن برای تقسیم حوزه‌های انتخابی به نفع خود استفاده کردند.

بعد از آن بسیاری از کنشگران روزنامه‌نگاران و نامزدهای احتمالی انتخابات هدف یک کارزار تروریستی شوره‌پوش

باشند. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/washington-and-next-arab-spring> قرار گرفتند. در ماه می

واشنگتن پست با اشاره به آمار سازمان ملل گزارش داد که دست‌کم سی‌وچهار نفر از زمان آغاز اعتراضات به قتل رسیده‌اند و هشتادویک نفر دیگر هدف قرار گرفته‌اند. عاملان این ترورها به جز چند استثنا متواری هستند. این حملات همراه با نابرابری عظیم مالی بین جنبش اعتراضی و احزاب صاحب قدرت اجرای کمپین‌های پایدار را برای اپوزیسیون تقریباً غیرممکن کرد.

بر این اساس این انتخابات احتمالاً منتج به یک مجلس چندپاره دیگر و در پی آن زد و بندهای ناشفاف بین جناح‌ها برای تشکیل دولت بعدی خواهد شد. ائتلاف فتح بلوکی که نماینده بسیاری از شبه‌نظامیان شیعه مورد حمایت ایران است مطمئن است که بیشتر ۴۸ کرسی خود را از مجموع ۳۲۹ کرسی مجلس حفظ خواهد کرد. و در نقض آشکار اصل ۹ قانون اساسی که نامزدی پرسنل نظامی را ممنوع می‌کند کتائب حزب‌الله سازمانی که آمریکا آن را تروریستی خوانده است نامزدهای خود را تحت فهرست «جنبش حقوق»

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hoquq-candidates-kataib-hezbollahs-aspiring-parliamentarians>

به میدان فرستاده است. نیروهای شبه‌نظامی نیابتی ایران عصاب اهل الحق و سازمان بدر هم همین کار را کردند. ظهور شبه‌نظامیان با بازوهای سیاسی پسرفت بسیار ناخوشایندی در سیاست دموکراتیک عراق است.

فهرستی هم که مقتدا صدر مرد همواره سنگین‌وزن بلوک شیعه عراق ارائه کرده ممکن است کرسی‌هایی را از آن خود کند ولی بعید است او چنان پیروزی‌ای کسب کند که بر صحنه سیاسی شیعه غالب شود. اگر او و فتح بر سر هر کدام از انتخابات‌های پارلمانی آینده اختلاف پیدا کنند محتمل‌ترین تعیین‌کننده‌های پیروزی نخبگان سیاسی ریشه‌دار خواهند بود که کنترل احزاب سیاسی عراق را به ارث برده‌اند از جمله نخست‌وزیر سابق حیدر العبادی فرماندار سابق نجف عدنان زرفی و رئیس سابق مجلس اعلی اسلامی عراق عمار الحکیم. بیشتر کارزارهای انتخاباتی که صدای جناح‌های غالب بوده‌اند توجهی به تقاضاهای مردم نداشته‌اند. برای همین بسیاری از عراقی‌ها انتظار دارند انتخابات ۲۰۱۸ تکرار شود. و در رجعتی آشکار به سیاست مبتنی بر روابط و پارتی‌بازی در هفته‌های منتهی به انتخابات بسیج مردمی عراق (حشد شعبی) وعده داد ۳۰ هزار جنگجو را دوباره در صفوف خود به خدمت بگیرد.

در کردستان انتخابات ممکن است به پایان مخالفت احزاب کوچک بینجامد. اتحادیه میهنی کردستان با بزرگ‌ترین گروه اپوزیسیون گوران همدست شده تا بحران جاری رهبری خود را برطرف کند و حزب دموکراتیک کردستان را از کسب پیروزی چشمگیر محروم سازد. فقط چند نماینده مستقل گرد ممکن است به مجلس جدید در بغداد راه پیدا کنند. به همین نحو دو ائتلاف عمده برای کسب کرسی‌های استان‌های غالباً سنی‌نشین رقابت می‌کنند «تقدم» به رهبری محمد الحلبوسی رئیس مجلس و «عزم» به رهبری خمیس الخنجر بازرگان ثروتمند. احزاب سنی و کرد که به هیچ وجه قادر به تاج‌بخشی نیستند باید با پیروزمندان شیعه همسو شوند تا بخشی از دولت آتی باشند. در کل مجلس جدید تعداد بیشتری از نامزدهای مستقل خواهد داشت ولی آن‌ها احتمالاً آماده جذب در بلوک‌های برنده هستند تا اینکه برای خودشان بلوکی تشکیل دهند.

اعتراضات به عنوان سیاست موازی

عده کمی انتظار دارند این انتخابات چیزی بیش از بازی جابه‌جایی مهره‌ها باشد و بعید است تقاضاهای اصلی جنبش تشرین یعنی

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریہ ۲۰۲۲ ۱۱

◆
Farzin Nadimi

[\(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology\)](#)

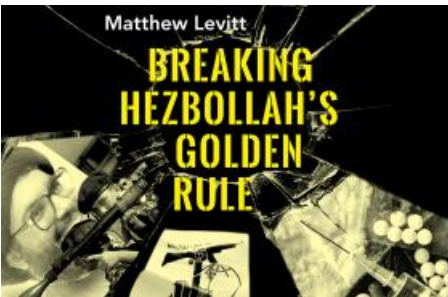
BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریہ ۲۰۲۲ ۱۱

◆
Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](#)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریہ ۲۰۲۲ ۹

◆
Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](#)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/\)](#) دمکراسی و اصلاح

[\(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\)](#) عرب و اسلام سیاسی

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/raq/\)](#) عراق